

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „МЕДИЦИНА“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция №9

**Основни положения в дейността
на главните подсистеми на
здравната служба.
Болнична помощ.**

Доц. Д-р Мариела Камбурова, дм

БОЛНИЧНА ПОМОЩ

- Болниците са **основна част** от цялостната система за медицинска помощ в една страна.
- В тях се лекуват случаи, които не могат изобщо или **не могат ефективно да се разрешат** в условията на извънболничната помощ
- Болничната помощ се осъществява чрез **специализирана, високоспециализирана и суперспециализирана** лекарска дейност и квалифицирани здравни грижи
- Болничната помощ е **скъпоструваща**
- Най-важна е **клиничната функция** на болницата. В тях се осъществява също профилактика и промоция на здравето

ПОТРЕБНОСТИ ОТ БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Определят се от:

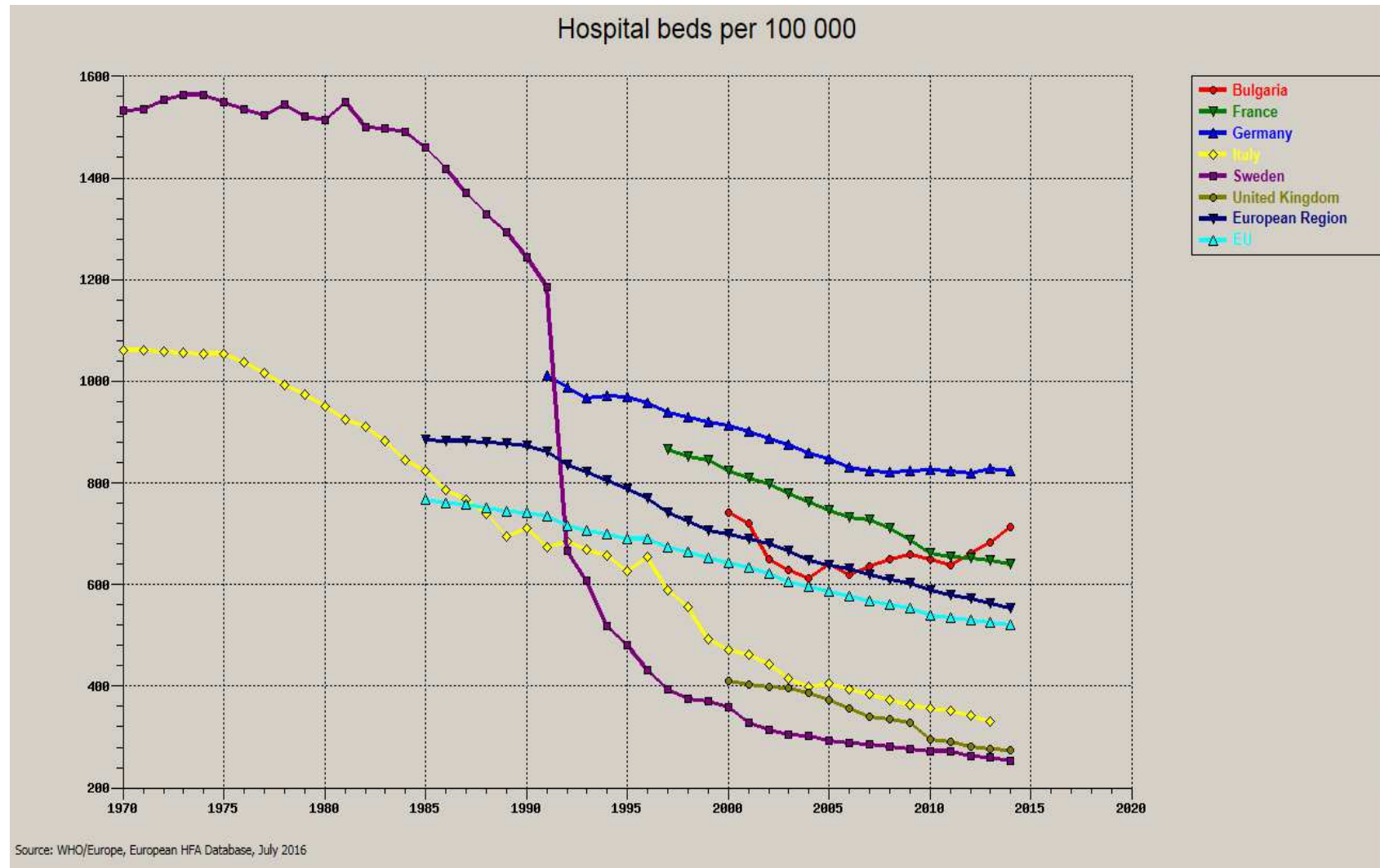
- Демографската структура на населението
- Нивото и тенденциите на заболяемостта
- Нивото на извънболничната помощ
- Здравните традиции на населението
- Развитието на медицинските технологии

ПОТРЕБНОСТИ ОТ БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Достъпността на болничната помощ се оценява чрез следната скала:

Много ниска	- под 4 легла на 1000 д.
Средна	- 4 - 7 легла на 1000 д.
Висока	- 7 - 10 легла на 1000 д.
Мн. висока	- над 10 легла на 1000 д.

ОСИГУРЕНОСТ С ЛЕГЛА НА 100 000 ДУШИ

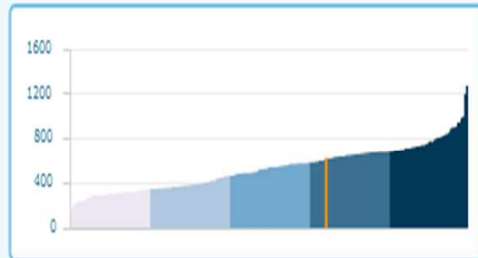
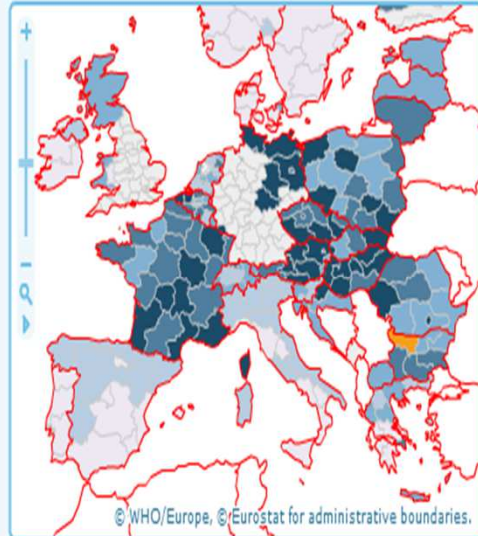
Health System Resources >> Hospital beds (HP.1) by region - Available beds in hospitals (HP.1) - Per 100,000 inhabitants

Table
Help

Last updated: November 2012.

Data Filter

Indicator	Region	Value	Performance
▼ Socio economic indicators			
Income of households - Disposable income, net (uses) - Purchasing power standar...	Severozapaden	4,050.4	4,05... 25,7...
Percentage of population by highest level of education attained - Pre-primary, prim...	Severozapaden	9.7	2.4 74.4
Percentage of population by highest level of education attained - Tertiary education...	Severozapaden	23.5	9.8 61.6
Unemployment rates by sex and age - 25 years and over - Both sexes	Severozapaden	10.8	1.5 27.8
Long-term unemployment (12 months and more) - Long-term unemployment rate (o...	Severozapaden	8.6	0.1 19.8
Infant mortality rate	Severozapaden	9.4	0 15.8
▼ Health System Resources			
Hospital beds (HP.1) by region - Available beds in hospitals (HP.1) - Per 100,000 ...	Severozapaden	602.9	163.9 1,26...
Health personnel by region - Physicians or doctors - Per 100,000 inhabitants	Severozapaden	383.1	127 940.8
Health personnel by region - Nurses and midwives - Per 100,000 inhabitants	Severozapaden	469.9	144.1 1,74...
▼ Mortality			
Life expectancy - at birth - females	Severozapaden	76.4	76.4 87
Life expectancy - at birth - males	Severozapaden	69.6	68 81.2
Life expectancy - at birth - both sexes	Severozapaden	72.9	72.7 84
Standardized death rate - All causes of death - all ages - females	Severozapaden	1,211	322.5 1,211
Standardized death rate - All causes of death - all ages - males	Severozapaden	1,951.1	475.4 1,97...
Standardized death rate - All causes of death - all ages - both sexes	Severozapaden	1,548.4	429.9 1,54...
Standardized death rate - Amenable causes of death (02, 11, 17, 18, 27, 34, 36, 3...	Severozapaden	126.6	20.7 138.7
Standardized death rate - Amenable causes of death (02, 11, 17, 27, 34, 36, 38, 3...	Severozapaden	239.4	22.9 272.4
Standardized death rate - Amenable causes of death (02, 11, 17, 18, 27, 34, 36, 3...	Severozapaden	180.8	21.7 202.4

МИСИЯ, ЦЕЛ И СТАТУТ НА БОЛНИЦАТА

Болницата е лечебно заведение, в което лекари, с помощта на други специалисти и друг помощен персонал извършват всички или някои от следните дейности:

- диагностика и лечение на заболявания, когато лечебната цел не може да се постигне в условията на извънболничната помощ
- родилна помощ
- рехабилитация
- диагностика и консултации, поискани от лекар или стоматолог от други лечебни заведения
- медико-козметични услуги
- клинични изпитвания на лекарства и медицинска апаратура съгласно действащото в страната законодателство
- учебна и научна дейност

ФУНКЦИИ И СТРУКТУРА НА БОЛНИЦАТА

Задължителни са следните шест функции:

- **клинична помощ** - най-специфичната функция на болницата и всички останали са ориентирани към поддържане и подкрепа на получения от нея ефект.
- **консултативна функция** - предназначена за външни пациенти, по искане на лекар от друго лечебно заведение.
- **промотивни и профилактични функции** - включва обучението на пациента и неговото семейство, първична профилактика - напр. предпазване от ВБИ по време на престоя; вторична и третична профилактика
- **социални функции** - имат значение за адаптацията на пациента към болничните условия.
- **квалификационни функции**
- **икономически функции**

МИСИЯ, ЦЕЛ И СТАТУТ НА БОЛНИЦАТА

Съществуват три групи публични болнични заведения:

- група на **националните болнични заведения**, вкл. държавните белодробни болници, санаторно-курортните и лечебно-оздравителни заведения, при които собствеността на капитала се придобива изцяло от държавата, а правата на собственик се упражняват от министъра на здравеопазването.
- група на **районните болници**, които са преобразувани в акционерни дружества, като собствеността на капитала се разпределя както следва: 51% за държавата и 49% за общините от областта, като общините разпределят помежду си акционерното участие, пропорционално на тяхното население.
- група на **останалите болнични заведения** (общински болници), които се преобразуват в еднолични търговски дружества със 100% капиталово участие на общината, а правата на собственост се упражняват от общинския съвет

ВИДОВЕ БОЛНИЧНИ ЗАВЕДЕНИЯ,

Основните видове болнични заведения според ЗЛЗ са следните:

- **Болница за активно лечение** - предназначена е за лица с остри заболявания, травми, изострени хронични заболявания, състояния, изискващи оперативно лечение в болнични условия, и се оказват родилна помощ и медико-козметични услуги.
- **Болница за долекуване и продължително лечение** - приемат се лица, нуждаещи се от продължително възстановяване на здравето и лица с хронични заболявания, изискващи грижи и поддържане на задоволително телесно и психическо състояние
- **Болница за рехабилитация** - приемат се лица, нуждаещи се от физикална терапия, моторна и психична рехабилитация, бално, климато- и таласолечение.
- **Болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация**

ВИДОВЕ БОЛНИЧНИ ЗАВЕДЕНИЯ

- **Многопрофилна болница** - болница, в която има най-малко две отделения или клиники по различни основни медицински специалности
- **Специализирана болница** - болница, в която има отделения или клиники, отговарящи на едно от следните изисквания:
 - *една основна медицинска или стоматологична специалност*
 - *една или повече профилни специалности, производни на основната*
 - *повече от една профилна специалност, производни на различни основни медицински специалности, когато болницата е предназначена за лечение на заболявания от една и съща група*

ВИДОВЕ БОЛНИЧНИ ЗАВЕДЕНИЯ

- **Районни** – лекуват населението на една и съседни общини
- **Областни** – лекуват населението на общини от една област
- **Междубластни** – лекуват населението на различни общини
- **Национални** – осъществяват уникална за страната лечебно-диагностична дейност и лекуват население от цялата страна

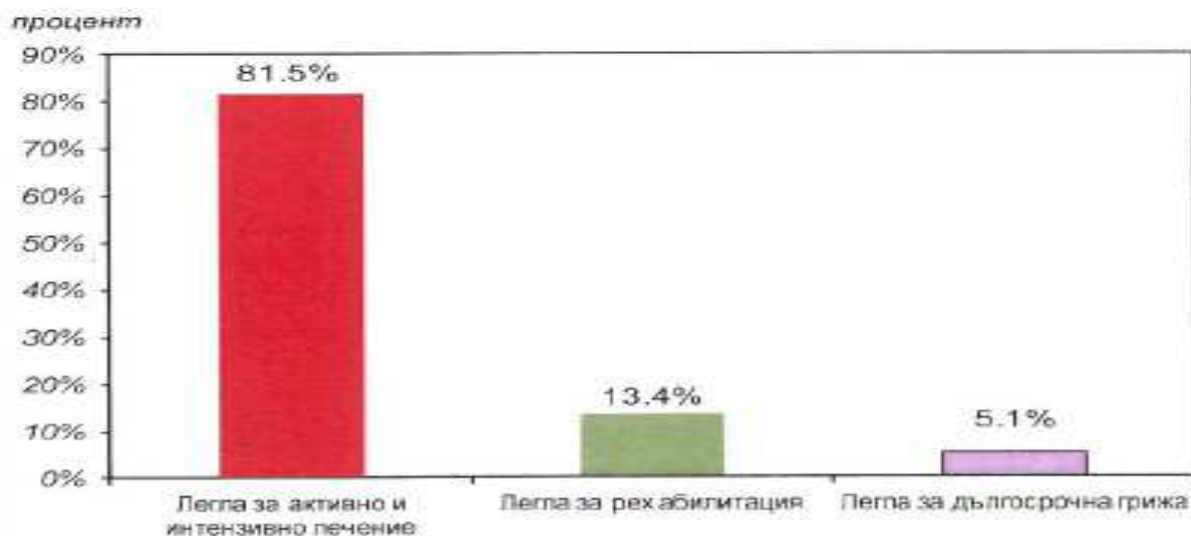
ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ В БЪЛГАРИЯ, 2011 Г.

■ Видове заведения	Брой	Легла
■ Лечебни заведения за болнична помощ – всичко	315	44811
■ Многопрофилни болници	120	25500
■ Многопрофилна болница за активно лечение	119	25460
■ Специализирани болници	76	7837
■ Специализирана болница за активно лечение	39	3837
■ Специализирана болница за долекуване и продължително лечение	5	241
■ Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация	13	935
■ Специализирана болница за рехабилитация	19	2824
■ Психиатрични болници	12	2448
■ Частни заведения за болнична помощ	89	5799

- **31.12.2017г.** 322 болници: Многопрофилни 112

3. Легла в лечебните заведения за болнична помощ и други лечебни заведения на 31.XII.2017 г. по видове¹⁾

Видове легла	Брой	Структура (%)	Осигуреност на 10000 население
Всичко²⁾	52744		74.8
Общо²⁾	49087	100.0	69.6
Легла за активно и интензивно лечение	39989	81.5	56.7
Легла за рехабилитация	6581	13.4	9.3
Легла за дългосрочна грижа	2517	5.1	3.6
Други легла	-	-	-
Психиатрични легла	4105	8.4	5.8
Места за краткотраен престой	2111		

¹⁾ В съответствие с използваната от Евростат статистическа групировка.

²⁾ Вкл. леглата от заведенията към други ведомства, неразпределени по видове.

³⁾ Без леглата от заведенията към други ведомства.

ФУНКЦИИ И СТРУКТУРА НА БОЛНИЦАТА

Четири обособени структурни блока:

1. Консултативно –диагностичен блок
 - Приемно-консултативни кабинети
 - Медико-диагностични и медико-технически лаборатории
 - Отделения за функционална и образна диагностика
2. Стационарен блок
3. Болнична аптека
4. Административно-стопански блок

КЛИНИЧНИ ПЪТЕКИ

Клиничната пътека е алгоритъм за цялостното поведение на медицинските специалисти и описание на препоръчителния обем предоставена диагностична и лечебна медицинска помощ при определени клинични диагнози.

Клиничната пътека е пакет от болнична помощ, заплащан от НЗОК в полза на болничното заведение след сключване на договор за оказване на помощ по конкретната пътека

ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА СТАЦИОНАРА

А. Показатели за използваемост на
легловия фонд - количествени

Б. Показатели за качество на болничната
ПОМОЩ

- За качество на процеса на предоставяне на болнична помощ
- За качество на резултата от болничната помощ

ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА СТАЦИОНАРА

А. Показатели за използваемост на легловия фонд

Средногодишна използваемост на леглата – колко дни средно е било заето едно легло

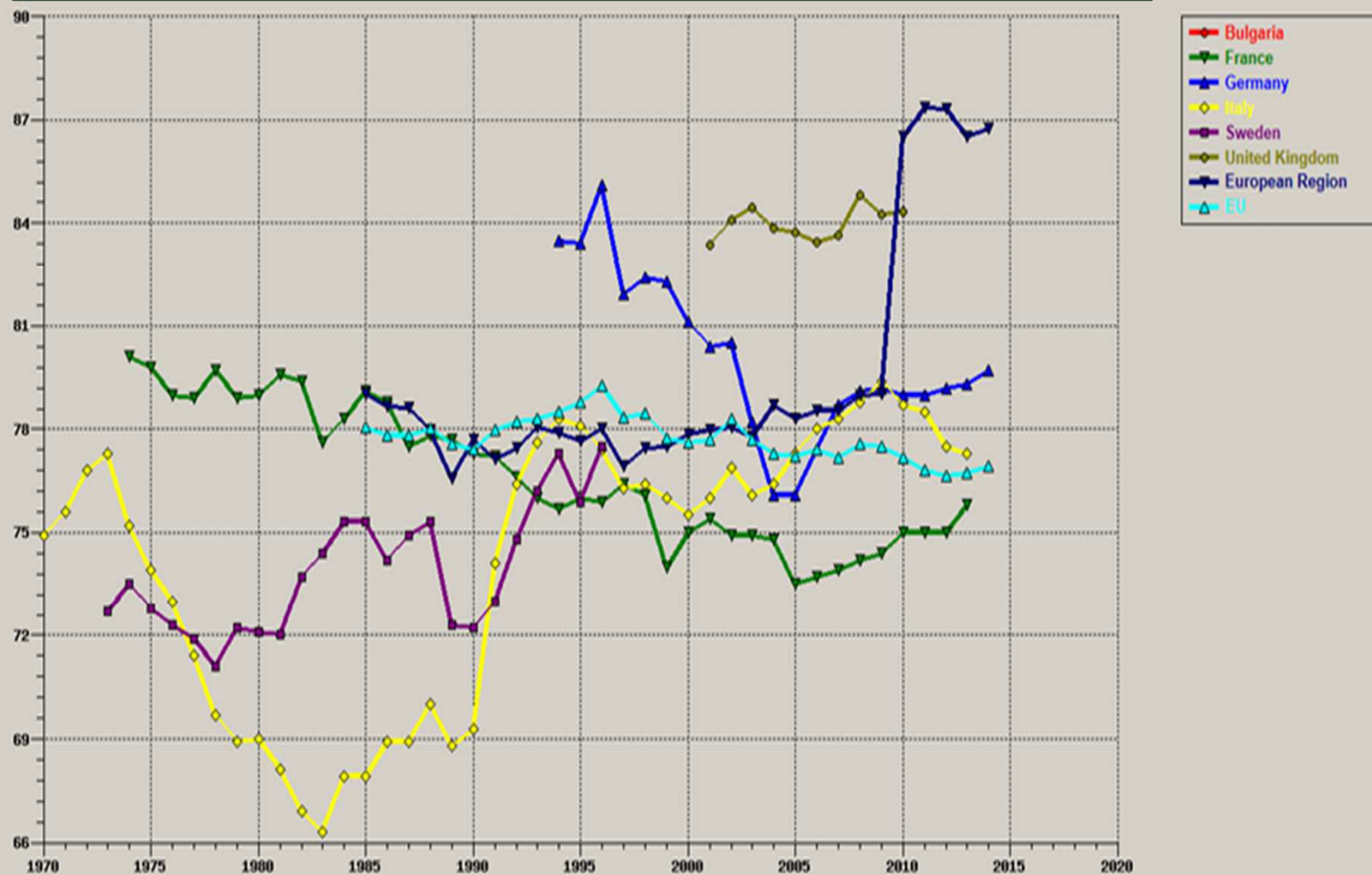
Брой проведени леглодни

дни

Брой планово разкрити легла

Критерий: над 320 дни в годината или над 80%

Средногодишна използваемост на леглата в болници за активно лечение (%)

Source: WHO/Europe, European HFA Database, July 2016

ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА СТАЦИОНАРА

А. Показатели за използваемост на легловия фонд

Среден престой на болните в стационара – колко
дни средно е престоял един болен

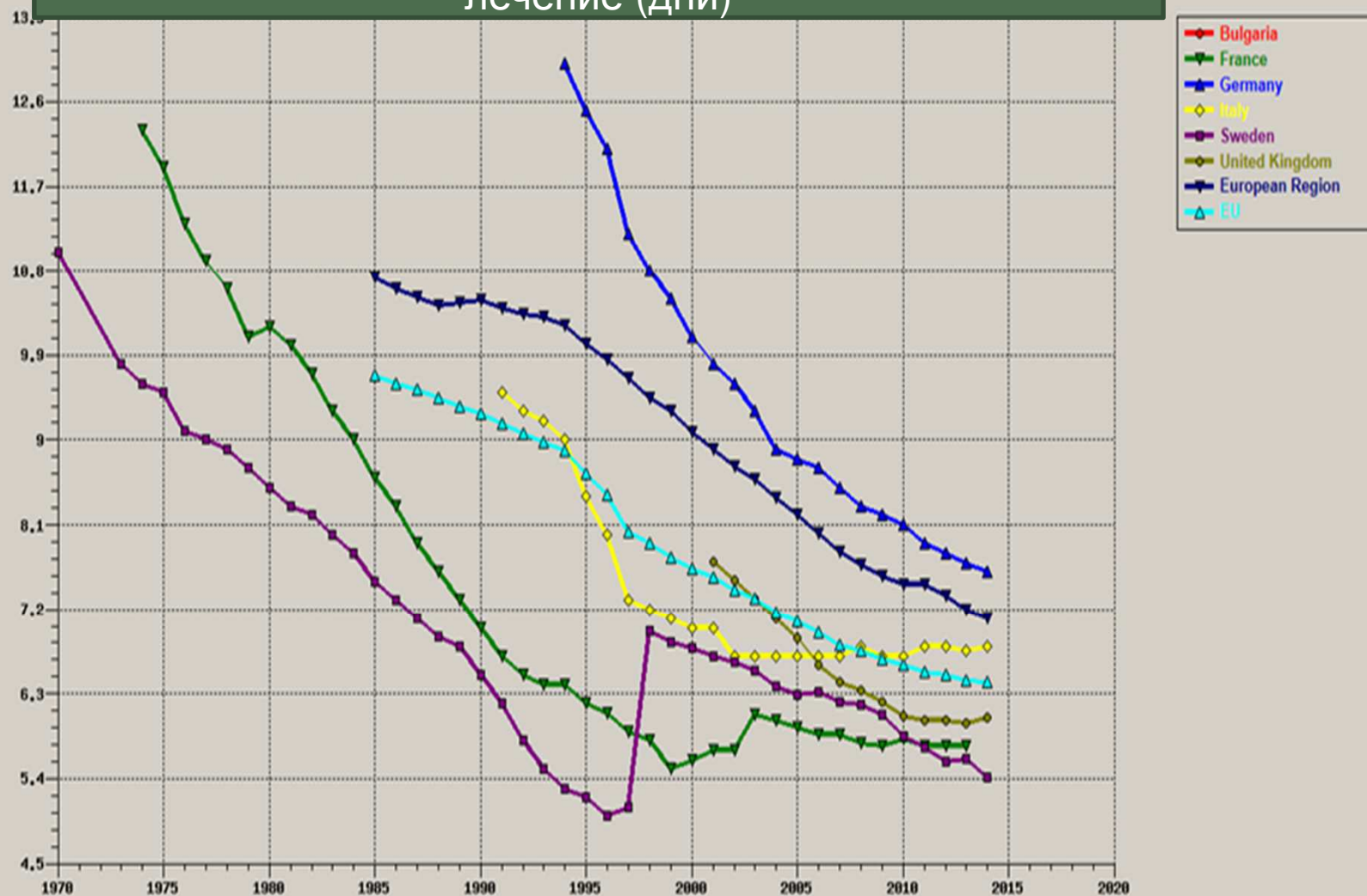
Брой проведени леглодни

дни

Общ брой преминали болни

Измерва се в дни

Среден престой на един болен в болници за активно лечение (дни)

Source: WHO/Europe, European HFA Database, July 2016

ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА СТАЦИОНАРА

А. Показатели за използваемост на легловия фонд

Оборот на леглата – колко болни средно преминават през едно болнично легло

Общ брой преминали болни

болни лица

Брой планово разкрити легла

Измерва се в **болни лица**

1. Дейност на стационарите на лечебните заведения през 2017 г.

(продължение и край)

Видове заведения	Преминали	Използваемост на леглата (%)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен (дни)	Леталитет (%)
Лечебни заведения за болнична помощ – всичко ¹⁾	2157314	66.0	47	5.2	1.3
Многопрофилни болници	1210827	65.6	48	5.0	1.9
Многопрофилна болница за активно лечение	1208123	65.7	48	5.0	1.9
Специализирани болници	261549	71.5	38	6.9	0.2
Специализирана болница за активно лечение	135514	68.8	46	5.4	0.4
Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация	17291	70.4	20	13.2	0.6
Специализирана болница за рехабилитация	106532	74.7	36	7.5	0.0
Психиатрични болници	10050	74.7	5	59.7	0.8
Частни заведения за болнична помощ	674888	62.0	57	3.9	0.5
Комплексни онкологични центрове	57964	62.2	51	4.5	1.2
Центрове за кожно-венерически заболявания	2106	82.8	40	7.6	0.0
Центрове за психично здраве	16165	88.1	16	20.3	0.2

**2. Използваемост, оборот на леглата и среден престой
на лекуван болен в лечебните заведения
за болнична помощ през 2017 г. по видове легла**

<i>Видове легла</i>	<i>Използваемост (%)</i>	<i>Оборот</i>	<i>Среден престой (дни)</i>
Общо¹⁾	66.0	47	5.2
За активно лечение	66.2	61	3.9
<i>Интензивни</i>	55.1	70	2.9
вътрешни болести	73.8	109	2.5
кардиология	64.1	104	2.3
детски болести	67.9	51	4.8
хирургия	77.3	69	4.1
нервни болести	76.5	61	4.5
акушерство и гинекология	22.7	78	1.1
неврохирургия	-	-	-
К/ОАИЛ	52.4	67	2.8
други	51.2	52	3.6
<i>Акушеро-гинекологични</i>	59.0	70	3.1
гинекология	58.9	81	2.7
родилни	58.0	62	3.4
патологична бременност	63.8	67	3.5
асистирана репродукция	21.0	76	1.0
<i>Педиатрични</i>	64.6	47	5.0
неонатология	64.5	47	5.1
педиатрия	64.0	48	4.9
<i>Терапевтични</i>	70.0	59	4.3
вътрешни болести	62.1	60	3.7
гастроентерология	69.4	68	3.7
ендокринология и болести на обмяната	59.5	50	4.3
кардиология	64.4	70	3.4
нефрология	68.8	51	4.9
ревматология	61.1	59	3.8
пневмология и фтизиатрия	74.2	38	7.2

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КАЧЕСТВО НА ПРОЦЕСА НА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

1. Брой пациенти с отклонения от съответната клинична пътека – организационни и клинични отклонения
2. Брой пациенти с проведени прегледи след дехоспитализация
3. Хирургична дейност – пациенти с постоперативни усложнения, с постоперативни инфекции, с немотивирано отлагане на оперативното лечение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КАЧЕСТВО НА РЕЗУЛТАТА ОТ БОЛНИЧНАТА ПОМОЩ

1. Промяна на здравното състояние на пациентите – относителен дял на оздравелите, с подобрене, без промяна, с влошаване и с инвалидизация
2. Брой повторни хоспитализации
3. Брой регистрирани вътреболнични инфекции
4. Основателност на жалбите
5. Болничен леталитет – честота на умираанията на 100 преминали болни

Брой починали хоспитализирани лица

_____ X 100

Брой преминали болни